

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KADINA ŞİDDETE YÖNELİK TUTUMLARI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Gizem ÇITAK*

Bahtışen KARTAL**

Esra ÇAYLAK ALTUN***

ÖZ

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarını ve ilişkili faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma kesitsel ve tanımlayıcı tipte tasarlanmış olup, araştırmanın evrenini 2022-2023 yılında Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nde öğrenim gören tüm fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokullarındaki 26767 öğrenci oluşturmuş, örnekleme ise araştırmaya katılmayı kabul eden ve dönüş sağlayan 877 öğrenci oluşturmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu ve İSKEBE Tutum Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, Kruskal Wallis, t testi, One-Way ANOVA ve Tukey HSD kullanılmıştır. Öğrencilerin %79.5'inin kadın olduğu, %37.5'i birinci sınıfta okuduğu, %60.3'ünün gelir durumunun giderine denk olduğu, %51.5'inin en uzun süre İl'de ikamet ettiği, %78.4'ünün çekirdek aileye sahip olduğu, %60.2'sinin kişilik özelliğini değişken olarak tanımladığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %61'inin şiddete tanık olduğu, %45.8'i şiddete ve %33.1'i duygusal/psikolojik şiddete maruz kaldığı, %21.2'si şiddete maruz kaldığında sessiz kalacağı tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin İSKEBE tutum ölçeği puan ortalamasının 132.19±15.86, bedene yönelik tutumlar alt boyut puan ortalamasının 76.16±5.97 ve kimliğe yönelik tutumlar alt boyut puan ortalamasının 56.03±11.18 olduğu görülmüştür. Öğrencilerin cinsiyet, gelir durumu, yaşanan yer ve aile tipi ile kadına yönelik şiddet tutumları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır (p<0.005). Öğrencilerin şiddete yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğu tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerin, gelir durumu düşük, köy/kasabada yaşayan, geniş aileye sahip öğrencilerin şiddet tutumlarının daha olumsuz olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kadına yönelik şiddet, tutum, üniversite öğrencileri.

*Sorumlu Yazar, Gizem Çıtak, Öğr. Gör. Dr, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Anabilim Dalı. E-mail: gizem.citak@gop.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-5484-2233

**Bahtışen Kartal, Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı. E-mail: bahtışen.kartal@gop.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-2168-6844

***Esra Çaylak Altun, Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı. E-mail: esra.caylak@gop.edu.tr ORCID ID: 0000-0003-4333-4484

Geliş tarihi: 09.05.2023, Kabul tarihi: 03.09.2023

Kadına Şiddete Yönelik Tutum

UNIVERSITY STUDENTS' ATTITUDES TO VIOLENCE TO WOMEN AND RELATED FACTORS

ABSTRACT

This research was conducted to determine the attitudes of university students towards violence against women and related factors. The research was designed in a cross-sectional and descriptive type, and the population of the research consisted of 26767 students from all faculties, colleges and vocational schools of Tokat Gaziosmanpaşa University in 2022-2023, and the sample consisted of 877 students who accepted to participate in the research and returned. The data were collected using the Personal Information Form created by the researchers and the İSKEBE Attitude Scale. Descriptive statistics, Kruskal Wallis, t-test, One-Way ANOVA and Tukey HSD were used to evaluate the data. 79.5% of the students were women, 37.5% were in the first year, 60.3% of them were equal to their income, 51.5% of them lived in the province for the longest time, 78%, It was determined that 4 of them had a nuclear family and 60.2% of them defined their personality traits as variable. It was determined that 61% of the students witnessed violence, 45.8% were exposed to violence, 33.1% were exposed to emotional/psychological violence, and 21.2% would remain silent when exposed to violence. In addition, it was observed that the students' İSKEBE attitude scale mean score was 132.19 ± 15.86 , the body-oriented attitudes sub-dimension mean score was 76.16 ± 5.97 , and the attitudes towards identity sub-dimension score average was 56.03 ± 11.18 . A significant relationship was found between students' gender, income status, place of residence and family type, and their attitudes towards violence against women ($p < 0.005$). It was determined that the attitudes of the students towards violence were generally positive, while the violence attitudes of male students were more negative, with low income, living in a village/town, and having an extended family.

Keywords: Violence against women, attitude, university students.

1. GİRİŞ

Toplumsal sorunların başında gelen şiddet kavramı, insanlık tarihi kadar eskidir (1). Şiddet, karşı tarafı etkisiz hale getirmek ve onu susturmak amacıyla yapılan eylemler olarak tanımlanabilir (2). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından şiddet, “fiziksel güç veya iktidarın, kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başka kişiye uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması” şeklinde tanımlanmaktadır (3). Şiddet, toplumun her kesimini etkilemektedir ve özellikle kadınlar dezavantajlı gruplar arasındadır. Şiddet sadece fiziksel olarak değil, sözel, psikolojik, cinsel veya dijital olarak da gerçekleşebilmektedir (4). Kadına yönelik şiddet, aile içi ortaya çıkabilmekte toplumsal, hukuki, ekonomik, geleneksel, siyasal ve eğitim açısından ayrımcılık ve kadını erkeğe bağımlı hale getiren durumlar nedeniyle de gelişebilmektedir (5). DSÖ’nün (2016) raporunda; Dünya’da her üç kadından biri partneri ya da başka kişiler tarafından fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Aynı rapora göre; kadınların %38’i partnerlerinden ve %7’si partneri dışındaki kişilerden şiddet görmektedir (3). Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması’nda, kadınların %36’sının fiziksel, %12’sinin cinsel, %44’ünün psikolojik ve %30’unun ekonomik şiddet deneyimlediği belirlenmiştir (6).

Eğitim yetersizliği, çatışma ve problem çözme becerilerindeki eksiklik, öfke kontrolündeki yetersizlik, sosyal becerilerdeki eksiklik, engellenmişlik ve yalnızlık duygusu, kendine güven eksikliği, aile içi sorunlar, fazla baskıcı veya rahat tutumlar şiddet davranışına neden olabilmektedir. Ayrıca ilgi eksikliği, kendisinin de aile içi şiddete maruz kalması ya da tanık olması, fiziksel, psikolojik ve cinsel açıdan istismar edilme, alkol ve madde bağımlılığı da şiddet oluşumuna etki edebilmektedir (7).

Literatürde aile içi şiddet ve nedenlerinin (8, 9), eğitim düzeyi ile şiddetin araştırıldığı (10), lise ve üniversite öğrencilerinin şiddet konusundaki düşüncelerinin belirlendiği (11, 12, 13), kadına yönelik şiddete yönelik tutumların belirlendiği (7, 14) çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin kadına şiddete yönelik tutumları ve ilişkili faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Soruları

- 1- Üniversite öğrencilerinin kadına yönelik şiddete ilişkin tutum puanları nedir?
- 2- Üniversite öğrencilerinin kadına yönelik şiddete karşı tutumlarıyla ilişkili faktörler nelerdir?

2. MATERYAL VE METOD

2.1 Çalışmanın Tipi

Araştırmanın tipi tanımlayıcı ve kesitseldir.

2.2. Çalışmanın Evren ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nde 2022-2023 yılında öğrenim gören fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokullarındaki toplam 26767 öğrenci olup, çalışmanın örneklemini ise araştırmaya katılmayı kabul eden 877 öğrenci oluşturmuştur.

2.3. Verilerin Toplanması

Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu ve İSKEBE Tutum Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Anket soruları Google Formu aktarılarak bir anket soru linki oluşturulmuş ve oluşturulan bu form öğrenci işleri daire başkanlığının aracılığı ile çalışmanın yapıldığı üniversitenin tüm lisans ön lisans öğrencilerine e-posta yoluyla gönderilmiştir. 18.05.2022-26.06.2022 tarihleri arasında 877 öğrenci geri dönüt sağlamış ve anketleri doldurmuştur.

2.4. Veri Toplama Araçları

Çalışmanın verilerinin toplanmasında “Kişisel Bilgi Formu” ve “İSKEBE Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği”, kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından oluşturulan bu form 18 sorudan oluşmaktadır (8, 10, 12). Form; öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri (cinsiyet, sınıf, anne ve babanın eğitim durumu, gelir durumu, en uzun yaşanan yer, aile tipi, akademik başarı ve kişilik özelliğini nasıl tanımladığı) ile ilgili 9 soru ve şiddete tanık olma, şiddete tanık olunan yer, şiddete maruz kalma ve şiddete verilen tepki ile ilgili 9 sorudan oluşmaktadır.

İSKEBE Tutum Ölçeği: “İSKEBE TUTUM ÖLÇEĞİ” kadına yönelik şiddet tutum ölçeğidir. Ölçek adlandırılabilen ve toplanabilen iki faktörden ve 30 maddeden oluşmaktadır. 1. Faktör: Bedene yönelik tutumlar (Cinsel ve fiziksel Şiddet): Birinci faktörde 16 madde (3,4, 8, 9,10, 12, 14, 15, 16, 17, 20, 22, 25, 26, 28 ve 30. maddeler) 2. Faktör: Kimliğe yönelik tutumlar (Psikolojik ve ekonomik Şiddet): İkinci faktörde ise 14 madde (1, 2, 5, 6, 7, 11, 13, 18, 19, 21, 23, 24, 27 ve 29. maddeler) Ölçekte 5. ve 24. sorular tersinden puanlanmaktadır. Belirtilen faktörlerden elde edilen puanların toplanması ile ölçek toplam puanı elde edilmektedir. Birinci faktörden en az 16 puan, en fazla

Kadına Şiddete Yönelik Tutum

80 puan alınabilir. İkinci faktörden en az 14 puan, en fazla 70 puan alınabilir. Ölçeğin genelinden ise alınabilecek minimum puan 30 maksimum puan ise 150'dir. Kanbay ve arkadaşları (2017) çalışmasında, ölçeğin Cronbach Alpha Değeri; birinci faktör (.80), ikinci faktör (.83) ve tüm ölçek için (.86) olarak bulunmuştur. Puanların yüksekliği kadına yönelik şiddete olumsuz yaklaşıldığını (kişinin, kadına şiddete karşı olduğunu), puanın düşük olması ise kadına yönelik şiddete olumlu yaklaşıldığını (kişinin, kadına şiddete karşı olmadığını) göstermektedir. İSKEBE tutum ölçeğinin uygulanabilmesi için bireylerin; en az ilkokul mezunu, 15-65 yaş arası (erkek veya kadın, evli veya bekâr) olması gerekmektedir (15). Bu çalışmada toplam Cronbach Alfa Değeri 0.85 olarak bulunmuştur.

2.5. Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen veriler Statistical Package for Social Sciences (SPSS 22.0) paket programı ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulgularının değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerler ve yüzdelik sayılar) kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğun değerlendirilmesinde Kruskal Wallis testi, verilerin karşılaştırılmalı analizinde, t testi, One-Way ANOVA ve Tukey HSD kullanılmıştır.

2.6. Etik

Bu çalışmanın yapılabilmesi için Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'ndan etik kurul onayı (Karar No: 08-39, Karar Tarihi: 27.05.2022) ve Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Rektörlüğünden kurum izni (Karar Tarihi: 16.05.2022, Karar No: 163442) alınmıştır. Ayrıca öğrencilerden çalışmaya katılım için onay alınmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Bazı Özelliklerine Göre Dağılımı

Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	697	79.5
Erkek	180	20.5

Tablo1.'in Devamı		
Sınıf		
1	329	37.5
2	292	33.3
3	144	16.4
4 ve üzeri	112	12.8
Anne eğitim		
İlkokul	651	74.2
Lise	128	14.6
Üniversite ve üzeri	98	11.2
Baba eğitim		
İlkokul	487	55.5
Lise	242	27.6
Üniversite ve üzeri	148	16.9
Gelir		
Gelir giderden az	279	31.8
Gelir gidere denk	529	60.3
Gelir giderden fazla	69	7.9
En uzun ikamet edilen yer		
Köy/Kasaba	183	20.9
İl	452	51.5
Büyükşehir	242	27.6
Aile Tipi		
Geniş	189	21.6
Çekirdek	688	78.4
Kişilik özelliği		
İçe dönük	174	19.8
Dışa dönük	175	20
Değişken	528	60.2

Tablo1'de öğrencilerin bazı özelliklerine göre dağılımı verilmiştir. Öğrencilerin %79.5'inin kadın olduğu, %37.5'i birinci sınıfta okuduğu, %60.3'ünün gelirinin giderine denk olduğu, %51.5'inin en uzun süre yaşadığı yerin İl merkezi olduğu, %78.4'ünün çekirdek aileye sahip olduğu, %60.2'sinin kişilik özelliğini değişken olarak tanımladığı belirlenmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Şiddete İlişkin Deneyimlerine ve Düşüncelerine Göre Dağılımı

	n	%
Şiddete tanık olma durumu (877)		
Evet	535	61
Hayır	342	39
Tanık olunan şiddet türü*		
Duygusal/psikolojik şiddet	448	51.1
Fiziksel şiddet	387	44.1
Ekonomik şiddet	212	24.2
Cinsel şiddet	58	6.6
Şiddete tanık olduğunda verilen tepki *		
Tepki gösteririm	486	55.4
Yasal yollara başvururum	208	23.7
Sessiz kalırım	93	10.6
Tanık olunan şiddetin yeri*		
Aile içinde	229	26.11
Akrabalar arasında	202	23
Yaşanılan çevrede	400	45.6
Görsel ve yazılı basında	204	23.3
Arkadaşlar arasında	241	27.5
Şiddete maruz kalma durumu*		
Evet	402	45.8
Hayır	475	54.1

Tablo2.'nin Devamı		
Maruz kalınan şiddet türü*		
Duygusal/psikolojik şiddet	290	33.1
Fiziksel şiddet	65	7.4
Ekonomik şiddet	37	4.2
Cinsel şiddet	8	0.9
Şiddet uygulayan kişi*		
Ailem	155	17.7
Arkadaşlarım	81	9.2
Erkek arkadaşım	51	5.8
Yabancı kişiler	98	11.2
Şiddete maruz kalındığında verilen tepki *		
Sessiz kalırım	186	21.2
Özür dilerim	50	5.7
Yasal yollara başvururum	163	18.6
Tepki gösteririm	32	3.6
Karşılık veririm	16	1.8
Diğer (Savunma, Bağırır, kendimi korurum gibi...)	51	5.8

*Toplam üzerinden yüzde alınmıştır. Tüm katılımcılar cevap vermemiştir.

Tablo 2'de öğrencilerin şiddete ilişkin deneyimlerine ve düşüncelerine göre dağılımı verilmiştir. Öğrencilerin %61'i şiddete tanık olduğunu, %51'i duygusal, %44'ü fiziksel şiddete tanık olduğunu, %55.4'ü şiddete tanık olduğunda tepki göstereceğini belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin % 45.8'i şiddete ve %33.1'i duygusal/psikolojik şiddete maruz kaldığını, %21.2'si şiddete maruz kaldığında sessiz kalacağını ve % 18.6'sı yasal yollara başvuracağını belirtmiştir.

Tablo 3. İSKEBE Tutum ölçeği puan ortalamaları ve alt boyut puan ortalamalarının dağılımı

Özellikler	N	Minimum	Maximum	Mean±SS
Bedene Yönelik Tutumlar (Cinsel ve fiziksel Şiddet)	877	42	80	76.16±5.97
Kimliğe Yönelik Tutumlar (Psikolojik ve ekonomik Şiddet)	877	16	70	56.03±11.18
İSKEBE Tutum Ölçeği Toplam Puan Ortalaması	877	67	150	132.19±15.86

Tablo 3'te İSKEBE Tutum ölçeği puan ortalamaları ve alt boyut puan ortalamalarının dağılımı verilmiştir. Öğrencilerin İSKEBE tutum ölçeği puan ortalamasının 132.19±15.86, bedene yönelik tutumlar alt boyut puan ortalamasının 76.16±5.97 ve kimliğe yönelik tutumlar alt boyut puan ortalamasının 56.03±11.18 olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Öğrencilerin Bazı Özelliklerine Göre İSKEBE Tutum Ölçeği Alt Boyutlarına İlişkin Puan Ortalamalarının Dağılımı

Özellikler		Bedene Yönelik Tutumlar Ort± SS	Kimliğe Yönelik Tutumlar Ort± SS	İSKEBE Tutum Ölçeği Ort± SS
Cinsiyet				
Kadın	696	77.45± 4.36	59.25 ± 8.17	136.71 ± 11.23
Erkek	181	71.18± 8.30	43.61 ± 12.45	114.80 ± 18.83
		t=13.866 p= .000	t=-20.331 p= .000	t=19.954 p=.000
Gelir durumu				
Gelir giderden az	279	75.43±6.44 ^a	54.25±12.55 ^a	129.69±17.75 ^a
Gelir gidere denk	529	76.59±5.38 ^b	56.98±10.14 ^b	133.58±14.23 ^b
Gelir giderden fazla	69	75.73±7.80	55.85±12.17	131.59±18.41
		F=3.637 p=.027 a>b	F=5.501 p=.004 a>b	F=5.593 p=.004 a>b

Tablo 4.'ün Devamı				
En uzun yaşanan yer				
Köy/Kasaba	183	75.07±6.62 ^a	53.83±12.16 ^a	128.90±17.69 ^a
İl	452	76.33±6.01 ^b	56.36±10.73 ^b	132.69±15.32 ^b
Büyükşehir	242	76.64±5.27 ^c	57.07±11.05 ^c	133.71±15.09 ^c
		F=4.041 p=.018 *a>b,c	F=4.826 p=.008 a>b,c	F=5.327 p=.005 a>b,c
Aile Tipi				
Geniş	189	74.68±7.63	53.79±11.98	128.48±18.24
Çekirdek	688	76.56±5.36	56.64±10.88	133.20±15.00
		t=-3.852 p=.000	t=-3.118 p=.002	t=-3.653 p=.000
Kişilik özelliği				
İçe dönük	174	75.66 ± 6.68	55.06 ±11.75	130.72±16.63
Dışa dönük	175	76.26 ± 6.26	56.93 ±11.09	133.20±16.21
Değişken	528	76.28 ± 5.62	56.04 ±11.01	132.33±15.48
		F=.757 p=.470	F=1.227 p=.294	F=1.120 p=.327

*Tukey

Tablo 4'te öğrencilerin bazı özelliklerine göre İSKEBE tutum ölçeği alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarının dağılımı verilmiştir. Erkek öğrencilerin İSKEBE tutum ölçeği puan ortalamasının 114.80±18.83, kadın öğrencilerin puan ortalamasının 136.71±11.23 olduğu belirlenmiştir ve gruplar arasındaki farkın önemli olduğu saptanmıştır (t=13.866, p=.000). Gelirini giderinden az olarak tanımlayan öğrencilerin İSKEBE tutum ölçeği puan ortalamasının 129.69±17.75, gelirini giderine denk olarak tanımlayanların puan ortalamasının 133.58±14.23, gelirini giderinden fazla olarak tanımlayanların ise puan ortalamasının 131.59±18.41 olduğu belirlenmiştir. Geliri giderinden az olan öğrenciler, geliri giderine denk olan öğrencilere göre kadına şiddete karşı tutumlarının daha olumsuz olduğu saptanmıştır (F=5.593, p=.004). En uzun yaşadığı yer köy/kasaba olan öğrencilerin İSKEBE tutum ölçeği puan ortalamasının 128.90±17.69, İl'de yaşayan öğrencilerin puan ortalamasının

132.69±15.32, Büyükşehir’de yaşayan öğrencilerin puan ortalamasının 133.71±15.09 olduğu belirlenmiştir (F=5.327, p=.005). Ayrıca geniş aile tipine sahip öğrencilerin İSKEBE tutum ölçeği puan ortalamasının 128.48±18.24, çekirdek aile tipine sahip öğrencilerin puan ortalamasının 133.20±15.00 olduğu ve gruplar arasındaki farkın önemli olduğu saptanmıştır (t=-3.653, p=.000). Kişilik özelliğini içe dönük olarak tanımlayan öğrencilerin İSKEBE tutum ölçeği puan ortalamasının 130.72±16.63, dışa dönük olanların puan ortalamasının 133.20±16.21, değişken olarak tanımlayanların puan ortalamasının 132.33±15.48 olduğu ve gruplar arası farkın önemli olmadığı belirlenmiştir (F=1.120, p=.327).

4. TARTIŞMA

Bu çalışmada öğrencilerin %61’i şiddete tanık olduğunu ifade etmiştir. Tektaş ve arkadaşları (2020) çalışmasında öğrencilerin %24.6’sının ebeveynlerinin birbirine şiddetine tanık olduğunu belirtmişlerdir (16). Bulut ve arkadaşları (2023) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarında %70.3’ünün aile içinde şiddete tanık olma ya da maruz kalma durumunun olmadığını ifade etmiştir (17). Bu çalışmada genel olarak şiddete tanık olma tespit edilmeye çalışıldığı için diğer çalışmalarından sonuçlarından farklılık göstermiş olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmada, öğrencilerin İSKEBE tutum ölçeği puan ortalamasının 132.19±15.86 olduğu belirlenmiştir. Tektaş ve arkadaşları (2020) çalışmasında İSKEBE kadına yönelik şiddet tutum ölçeği puan ortalaması 119.94±0.75’dir (16). Tok ve Mayda (2021) hemşirelerin kadına yönelik tutumlarını belirledikleri çalışmasında, İSKEBE tutum ölçeğinden aldıkları puan, 112.17±27.8 olarak belirlenmiştir (18). Çalışmamızın örneklemini oluşturan öğrencilerin, yapılmış diğer çalışmaların sonuçları ile karşılaştırıldığında, kadına şiddete daha çok karşı olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç çalışmaya katılan öğrencilerin farklı sosyo-demografik özelliklere sahip olmasından ve yaşam deneyimlerinden kaynaklanmış olabilir.

Tektaş ve arkadaşlarının (2020) çalışma sonuçları bu çalışma ile benzer sonuçlara ulaşmıştır. Aboul Fotouh ve arkadaşları (2017) tıp öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarında erkek öğrencilerin şiddete yönelik tutum puanlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir (19). Ateş (2017) yaptığı tez çalışmasında kadına yönelik şiddet farkındalığını kadınlarda erkeklerden daha yüksek bulmuştur (20). Adıbelli ve Özkan (2020) çalışmasında kız öğrencilerinin tutum puanlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve kız öğrencilerin şiddeti kabul etmeme yönünde daha olumlu tutum içinde

oldukları sonucuna varılmıştır (21). Taher (2020) tez çalışmasında kız ve erkek öğrenciler arasında cinsel, duygusal ve psikolojik şiddet tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığını belirtmiştir (22). Çalışmanın sonuçları diğer çalışmaların sonuçlarıyla benzerdir ve kadın öğrencilerin kadına yönelik şiddete daha duyarlı olduğu söylenebilir. Kadın öğrencilerin kadına yönelik şiddete daha duyarlı olması, kadın cinsiyetine sahip olmalarından ve dolayısıyla daha fazla empati yapıyor olmalarından kaynaklanmış olduğu düşünülmektedir.

Çalışmanın diğer bir bulgusu, düşük gelir düzeyine sahip öğrencilerin kadına yönelik şiddet tutumlarının geliri giderine eşit olanlara göre daha olumsuz olduğudur. Literatürde gelir durumunun kadına yönelik şiddet tutumunu etkilemediğini belirten birçok çalışma mevcuttur (20, 22, 23). Alan Dikmen ve Marakoğlu (2019)'da çalışmalarında gelir durumu düşük olanların gelir durumu iyi olanlara göre daha fazla kadına yönelik şiddet tutumlarının olduğunu belirtmiştir (24). Çalışmanın sonuçları, Alan Dikmen ve Marakoğlu (2019) çalışmasının sonuçları benzemektedir. Çalışmada geliri giderine denk olan öğrencilerin düşük gelir düzeyine sahip öğrencilere göre daha fazla kadına yönelik şiddete karşı oldukları belirlenmiştir. Kadına yönelik şiddet tutumunun değerlendirildiği çalışmalarda gelir durumunun kadına yönelik şiddet tutumunu etkilemediğini belirtilmektedir (20, 22, 23, 24).

Kırsal bölgede yaşayan öğrencilerin, il ve büyükşehirde yaşayanlara göre kadına yönelik şiddet tutumlarının daha olumsuz olduğu çalışmanın diğer bir bulgusudur. Tektaş ve arkadaşlarının çalışmasında (2020), da benzer şekilde kırsal bölgede yaşayanların şehirde yaşayanlara göre, kadına yönelik şiddet tutumlarının daha olumsuz olduğu belirlenmiştir (16). Uzun süre kırsal bölgede yaşayan ve geniş aile yapısına sahip olan öğrencilerin kadına yönelik şiddete karşı tutumları daha gelenekselcidir (23). Taşçı Koştü (2003)'nun çalışmasında kentten köye gidildikçe kadına yönelik şiddet tutumlarının gelenekselleştiğini belirtmiştir (25). Bu sonuç, kırsalda yaşayanların, kadına şiddeti daha normalleştirdiği yönünde yorumlanabilir.

Çalışmamızda geniş aileye sahip olan öğrencilerin, çekirdek aile tipine sahip olanlara göre, kadına yönelik şiddet tutumlarının daha olumsuz olduğu görülmüştür. Çalışma sonuçları, Tektaş ve arkadaşları (2020) çalışmasının ve Dikmen ve Marakoğlu (2019) çalışmasının sonuçlarıyla benzer şekildedir ve bu çalışmalarda çekirdek aileye sahip olanların kadına yönelik şiddete daha duyarlı olduğu görülmektedir (16, 24). Ateş'in (2017) çalışmasında ise, aile tipinin kadına yönelik şiddet tutumunu etkilemediğini ifade edilmiştir (20). Literatürde geniş aile tipinin daha geleneksel tutuma sahip olduğunu belirten araştırmalar mevcuttur. Türk toplumunun toplumsal cinsiyet bakış açısının geleneksel olduğu belirtilmektedir (26, 27, 28). Bu sonuç geleneksel aile

yapısına sahip geniş ailelerde yaşayanların, kadına karşı şiddete daha az duyarlı oldukları şeklinde yorumlanabilir.

İçe dönük kişilik özelliğine sahip olduğunu ifade eden öğrencilerin, kişilik özelliğini dışa dönük ve değişken olarak tanımlayanlara göre; kadına yönelik şiddet tutumu daha olumsuz olmakla birlikte gruplar arasındaki fark anlamsız bulunmuştur. Güneri Yöyen (2017) çalışmasında dışa dönük kişilik tipine sahip bireylerin daha fazla şiddet tutumuna sahip, içe dönük kişilik tipinde ise daha az tutuma sahip olduğunu belirtmiştir (29). Akıncı ve arkadaşları (2015) araştırmalarında kişilik yapısının özellikle psikolojik şiddet tutumunu etkilediğini belirtmişlerdir (30).

5. SONUÇ

Çalışmamızda üniversite öğrencilerinin en fazla duygusal/psikolojik şiddete maruz kaldığı belirtilmiştir. Şiddete maruz kalındığında ise çoğu sessiz kalacağını ifade etmiştir. Araştırmamızın sonuçları, şiddeti kabul görmeme ve onaylamama açısından tutumların genel olarak olumlu olduğu, erkek öğrencilerin daha olumsuz tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca gelir durumu düşük, köy/kasabada ikamet eden, geniş aileye sahip olan öğrencilerin kadına şiddete yönelik daha olumsuz bir tutuma sahip olduğu belirlenmiştir. Özellikle erkek öğrencilerin kadına şiddeti kabullenici tutumlar göstermemesi için bilgilendirme çalışmalarının yapılması ve farkındalıklarının artırılması, sosyoekonomik düzeyi düşük, geniş aileye sahip ve kırsalda yaşayan öğrencilerin bilinçlendirilmesine öncelik verilmesi önerilebilir. Toplumda şiddete eğilim oluşturan faktörlerin ortadan kaldırılabilmesi ve özellikle üniversite öğrencilerinde farkındalığın artırılması için programların oluşturulması, çalışmaların yapılması ve toplumda duyarlılık oluşturulmasına yönelik girişimlerin yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

1. Güleç H, Topaloğlu M, Ünsal D. Altıntaş, M. Bir Kısır Döngü Olarak Şiddet. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry 2012;4(1):112-137 doi:10.5455/cap.20120408.
2. Çemrek F. Üniversite Öğrencilerinin Kadına Karşı Şiddet Konusundaki Tutum ve Davranışlarının İncelenmesi: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Örneği. ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi. 2020;5(2):283-96.

3. World Health Organization (WHO). Violence against women. Intimate partner and sexual violence against women. Switzerland: Publications of the World Health Organization, 2016.
4. Dişsiz M, Hotun Şahin N. Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Kadına Yönelik Şiddet. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi 2008; 1(1): 51-58
5. Bilican Gökçaya V. Türkiye’de Şiddetin Kadın Sağlığına Etkileri. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi 2009; 10(2): 167-179.
6. Yüksel-Kaptanoğlu İ, Çavlin A. Aile İçi Şiddet Araştırması. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2015; 81-122
7. Çalışkan H, Çevik E. Kadına yönelik şiddetin belirleyici: Türkiye örneği. Balkan Sosyal Bilimler Dergisi, 2018; 7(14):218-233.
8. Kanbay Y, Işık E, Yavuzaslan M, Keleş S. Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Görüş Ve Tutumlarının Belirlenmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2012;1(2):107-119.
9. Doğutaş A, Doğutaş C. Domestic Violence in Turkey: An Example Of Ağrı Province, Sosyal Politika Çalışmaları. Temmuz-Aralık 2013;13(31): 91-109.
10. Kapıcıoğlu İ. Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Algısı. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya; 2008.
11. Flood M, Pease B. Factors Influencing Attitudes To Violence Against Women. Trauma, Violence and Abuse. April 2009;10(2): 125-142.
12. Özgür G, Yörükoğlu G, Baysan Arabacı L. Lise Öğrencilerinin Şiddet Algıları, Şiddet Eğilim Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi. 2011; 2(2): 53-60.
13. Aytaç S, Eteman FS, Aydın GÇ, Reçber B, Sezen HK. Kadına Yönelik Şiddetin Dünü, Bugünü, Yarını: Kestirim Tabanlı Bir Araştırma. Sosyoloji Konferansları, No: 54 (2016-2) / 275-297.
14. Bilgin Şahin B. Erbay Dünder P., Kadına Yönelik Şiddet ve Yaşam Kalitesi” Anadolu Psikiyatri Dergisi. 2017; 18(3):203-210.
15. Kanbay Y, Aslan Ö, Işık E, Tektaş P. (2017). İSKEBE Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği (İSKEBE Tutum Ölçeği) geliştirme çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(5), 453-459. doi: 10.5455/apd.256374.

16. Tektaş P, Yıldız N, Işık E, Aslan Ö. Üniversite Öğrencilerinde Kadına Yönelik Şiddet Tutumu ile İlgili Etmenlerin İncelenmesi. AÇÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 2020; Cilt: 6, Sayı:1, ss. 40-49.
17. Bulut A, Yiğitbaş Ç, Kaymış A. Hemşirelik öğrencilerinin kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarını etkileyen faktörler. 12. Uluslararası kadın çocuk sağlığı ve eğitimi kongresi. İstanbul. 2023.
18. Tok HH, Mayda AS. Hemşirelerin Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2021; 11(3), 290-297.
19. Aboul Fotouh AM, Wassif GO, Sos DG. Violence attitude and its relation to health-related habits in medical students' at faculty of medicine, Ain Shams University. *Egyptian Journal of Community Medicine* 2017; 35(4):70-81.
20. Ateş PA. Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Ve Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumları: Dicle Üniversitesi Örneği. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır. 2017.
21. Adıbelli D, Özkan İ. Üniversite öğrencilerinin şiddete yönelik tutumları ve etkileyen faktörler. *Akd Tıp D* 2020;2:241-8.
22. Taher Z. Hemşirelik Öğrencilerinin Duygusal Öz Yeterlilikleri İle Kadına Yönelik Şiddete Ve Şiddette Mesleki Rollere İlişkin Tutumları. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Hemşirelik Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Samsun. 2020.
23. Vural Irmak P, İnangil D, Körpe G. Üniversite öğrencilerinin şiddete ve aile içi şiddete yönelik tutumları ve ilişkili faktörler. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 2020; 3(3), 272-279. DOI: 10.38108/ouhcd.777785.
24. Alan Dikmen H, Marakoğlu K. Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ile kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Genel Tıp Derg*; 2019; 29(2):73-79.
25. Taşçı Koştü N. Ebelerin aile içinde kadına uygulanan şiddete ve şiddette mesleki rollerine ilişkin tutumları. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Denizli, 2003.
26. Ataklı A, Yertutan C, Ekinci S. Bir Grup Üniversite Öğrencisinin “ Çağdaş Kadın Üzerine Görüşleri. *Aile ve Toplum Kültür ve Araştırma Dergisi*, 2004; 2(7), 43- 56.

27. Pınar G, Taşkın L, Erođlu K. Başkent Üniversitesi Öğrenci Yurdunda Kalan Gençlerin Toplumsal Cinsiyet Rol Kalıplarına İlişkin Tutumları. Sağlık Bilimleri Hemşirelik Dergisi, 2008; 47-57.
28. Çelik-Seyitođlu D, Güneş G, Gökçe A. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. Medicine Science, 2016; 5(1), 102-116.
29. Güneri Yöyen, E. Şiddet türleri ve kişilik özellikleri. Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi, 2017; 1(1), 35-50.
30. Akıncı Z, Güven M, Demirel ON. Öğrencilerin A ve B Tipi Kişilik Yapısı ile Psikoşiddet (Mobbing) ve Depresyon Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. Finans Politik & Ekonomik Yorumlar 2015; Cilt: 52 Sayı: 604.